

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

19. Circa Raptum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80586](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80586)

249
Potest quidem

Potest quidem. Quia alias evidentissimo le-
thalis peccati periculo foeminae exponerentur,
cum frequenter viri prius semine, in foeminis
quae recedente viro valde irrita remanet libido.
At tunc illa pronocatio non est illicita; quia est
actus coniugalis perfectio, ac confirmatio.
Nam licet muliebri semen non sit ad genera-
tionem necessarium, valde tamen confert. Ita
Sanch. de matr. l. 9. d. 17. n. 12. Bonac. de matr. g.
4. pun. 6. n. 15. Probabilis sententia haec à Filiu-
nio 17. 10. n. 30. vocatur, & illam Lessius l. 4.
c. 3. dub. 14. num. 94. in edit. Parisensi anno 1618.
amplectitur. Zanard. in direct. p. 1. de matr. c. 41.
§. undecimo dico. Homobon. de exami. Eccles. p.
1. tr. 7. c. 28. g. 126.

250
Prima sen-
tentia adha-
reo.

Ex auctoritate existimo probabilem esse sa-
tis secundam sententiam. At harendo rationi
minimè adhaerim ob primam sententiae funda-
mentum. Certe nimia illa foeminae irritatio nõ
debet honestare actionem, quae est ex se intrin-
secè mala, cum necessaria non sit ad generatio-
nem. Crederim tamen maritum non posse si
ab vxore moneatur, recedere licitè, donec ipsa
perficiat, nè huiusmodi periculo exponatur.

CAPVT XIX.

Circà Raptum.

PROBL. XLIX.

*Ut incurrantur poena iuris Canonici, & Tridenti-
ni contra raptos foeminarum, necesse est,
& necesse non est, ut fiat raptus causa
matrimonij: sufficit, & non
sufficit fieri causa
libidinis.*

251
Intelligenda
sunt de viro-
que rapta.

BOENAE Concilij de vtroque raptu intel-
ligenda sunt: vnde siue quis foeminam
causa coniugij rapiat, siue causa libidinis ex-
plenda, poenas Concilij *ses. 4. c. 6.* expressas pla-
nè incurrit. Quia Tridentinum innouat poenas
per antiquos Canones raptoribus impositas,
quae vtrumque raptum comprehendunt. Et quia
vbi textus est dubius, rubrica, ac titulus, sub quo
comprehenditur, illius declarat intellectum. Cũ
ergo textus concilij continetur sub titulo *de
raptoribus*, & comprehendat omnes raptos,
etiam Clericos & Sacerdotes, qui causa matri-
monij foeminas rapere non valent, cum ratione
ordinis sacri sint ad contrahendum inhabiles;
perspicuum est, voluisse Concilium omnes rap-
tores comprehendere, siue causa libidinis tan-
tum, siue causa matrimonij in eum dumtaxat,
siue causa vtriusque rei simul foeminas abri-
pian. Sic plures relati à Sanch. l. 7. de matr. d.
13. Sa. v. Matrim. n. 9. dicens, ita declarasse sa-
cram Cardinal. Congregationem. Vela de pan.
delictor. c. 29. Verac. in append. ad specul. fol. 81.
& vnde de probabile esse Santius affirmat n. 3.

252
Non sunt de
causa in eundem
matrimonij facto
libidinis. Quia poena
sunt restringenda,
& non
amplianda. Quare cum
Concilium velit tantum
libertati matrimonij sa-
gere, perspicuum est vo-

luisse suis poenis raptum solummodo causa co-
iugij factum comprehendere, non causa libidi-
nis. Deinde Concilium intendit corrigere Ca-
put finale de raptoribus permittens matrimonium
inter raptorem & raptam, & vt illud corrigat,
irritat tale matrimonium, dum rapta sub rapto-
ris inest potestate, siue liberè & spontè con-
sentiat, siue non. Quare cum de hoc raptu, qui
causa matrimonij fit, loquatur, immeritò ad
raptum causa etiam libidinis factum extendi-
tur. Ita Sanch. l. 7. de matr. d. 13. n. 4. Fagund. De-
cal. l. 6. c. 10. n. 4. Farinac. to. 4. prax. g. 145. nu. 2.
Salze. ad pract. Bernardi Diaz. c. 78. sine. Mann.
to. 1. sum. c. 113. n. 7. Vega to. 1. sum. c. 34. casu 157.
notab. 1.

Hanc sententiam reor esse veriorum. Nam
decretum hoc poenale Concilij ponitur in ru-
brica, & sub titulo *De reformatione matrimonij*.
Solum ergò loquitur de raptu causa illius in-
endi facti, non causa libidinis. Porro vbi tex-
tus est dubius, rubrica probat, qualiter sit in-
telligendus, vnde cum dubium sit, an textus
Concilij raptum causa libidinis actum compe-
hendat, rubrica probat non intelligi, cum de
raptu tantum matrimonij causa facti loquatur.

253
Hae verius.

PROBL. L.

*Mulier raptiua aliam mulierem libidinis causa,
est, non est poena ordinaria iuris
punienda.*

Est quidem punienda poena ordinaria iuris,
nempe poena mortis, quae est iure civili
raptoribus constituta; non arbitraria Iudicis.
Quia leges, quae de viris raptoribus loquuntur,
de illis loquuntur ratione frequentioris vsus:
sed non impediunt, quominus verba legis ad
casus minus frequentes etiam extendantur:
sicut textus omnes interdicens debiti peti-
tionem incestuosus, de solis viris loquuntur, &
tamen de foeminis etiam sunt intelligendi. Sic
Cynus ad l. 1. n. 8. C. de raptu virg. Salicet. l. 1. n. 7.
Ioan. de Platea §. *sin autem*, col. 2. Practica con-
radi rubr. de raptor. n. 10.

254
Est poena la-
ordinaria iuris,
non arbitraria.

Non est punienda poena ordinaria iuris, sed
Iudicis arbitraria. Quia leges non fuere loquun-
tae de viris ratione frequentioris vsus; sed lo-
quuntur fuere de viris, non de foeminis; quia ra-
rissimè contingere poterat, vt foemina virum
raperet; & vnus casus rarissimè contingens nõ
comprehenditur in legibus, licet comprehendat-
tur aliqui, quia aliquando sunt frequentes, & ali-
quando contingunt, quamuis non ita frequen-
ter. Ita Decian. l. 8. c. 7. n. 28. Menoch. de arbitr.
99. l. 1. casu 291. in addit. nu. 30. & 31. Fagund.
Decal. l. 6. c. 10. n. 8. Sanch. l. 7. de matr. d. 12. n. 14.

255
Punienda est
arbitraria
poena, non or-
dinaria.

Verior mihi haec sententia est. Nam quam-
uis apponeretur legis illa verba gratia fre-
quentioris vsus: adhuc iudico non comprehen-
di foeminas viros rapientes; quia non est eadem
ratio de illis, ac de viris, cum foeminae leniores
sint, & facti detestationem non considerent.
Excipio tamen, nisi raptus esset hermaphrodi-
tus, & intenderet libidinem sexu virili ex-
plere.

256
Hae sententia
verior est.

PROBLEM.

ESCOBA P
Theol. Mor.
Tom. III. IV
E. IV

PROBL. LI.

Masculus causa libidinis masculum rapiens, est, & non est ordinaria legis pena obnoxius.

257 *Est obnoxius.* **C**um casus hic aliquando contingere soleat, licet non ita frequenter: raptori huiusmodi ordinaria pena mortis aptanda est iure civili imposita. Quia multo turpius est hoc crimen, quam raptus mulieris, cum ad actum contra naturam ordinetur. Sic Cynus ad l. 1. num. 8. C. de rap. virg. Salicet ibi. num. 6. Hostiens. sum. de pen. raptor. num. 2. Vital. rubr. de raptor. num. 4. Iacobus Nouel. regu. 178. num. 3. ampliat. 3. Carrera in pract. crimin. tract. de homic. num. 30. Conrad. pract. de raptor. num. 10. Iul. Clar. §. Raptus, num. 32. Farinac. tom. 4. qu. 145. num. 45.

258 *Obnoxius non est.* Obnoxius non est raptor masculi capitali legis pena. Quia l. 1. in initio. Cod. de raptu virg. verb. *Feminarum*, contrarium videtur suaderi, aliter enim ceteris de masculis, quæ de feminis. Nam cum simus in materia pœnarum, quæ sunt restringendæ, & non ampliandæ, minimè debemus ad masculos pœnam illam producere. Ità Ghirland. l. de pen. omnifar. coitus, qu. 10. num. 23. Idem locus in pract. crimin. cap. 9. rubr. de raptu, num. 17. Decian. lib. 8. cap. 7. Fagund. Decalog. lib. 6. cap. 10. num. 9.

259 *Mibi hac sententia placet.* Certè Imperator loquitur expressè de feminarum, non virorum raptu: & si voluisset in ea masculorum raptum comprehendere, eos equidem nominasset, sicut feminas expressit. Vnde magis, mihi sententia hæc placet. Expressit enim lex feminarum raptus, qui sæpius contingunt, & videtur excludere raptus puerorum, qui rarissimè solent accidere: quare pœna arbitraria raptor masculi puniendus à Iudice, non ordinaria iuris.

PROBL. LII.

Parochus assistens matrimonio raptoris cum rapta nondum extrã potestatem illius in loco tuto, ac libero posita incurrit, & non incurrit pœnas Concilij, & Cap. sin. nempe suspensionem per triennium.

260 *Nonnulli suppono.* **P**remitto Tridentini sess. 2. c. 6. decretum. *Decernit Sancta Synodus, inter raptorem, & raptam, quandiu ipsa in potestate raptoris manserit, nullum consistere matrimonium. Quod si rapta à raptore separata, & in loco libero constituta, illum in virum habere consenserit, eam raptor in uxorem habeat: & nihilominus raptor ipse, ac omnes illi consilium, auxilium, & fauorem præbentes sint ipso iure excommunicati, ac perpetuo infames, omniumque dignitatum incapaces: & si Clerici fuerint, de proprio gradu decedant, &c.* Et cap. sin. de clandest. desponsat. Clericis auxiliium præstantibus, vel fauorem per triennium suspensio indicitur. Quæsieram iam, num Parochus assistens matrimonio raptoris cum rapta nondum extrã potestatem illius in loco tu-

to constituta, incurrat Concilij, & præfati capituli pœnas?

Incurrit quidem. Quia si huiusmodi pœna fautori indicitur, fautor est hoc in casu Parochus prohibitis nuptiis assistens. Sic Maiotus l. 5. de irregul. cap. 5. num. 17.

Minimè incurrit. Quia si hæc pœna imputatur aduersus fautores, vel raptores, Parochus matrimonio assistens post raptum perfectum, non illi fauet, cum iam transactus fuerit. Ità Sanch. lib. 7. de matrim. d. 13. num. 1. sine, & l. 3. tota disput. 48. Fagund. Decal. lib. 6. cap. 10. num. 20.

Falli proculdubio Maiolum existimo. Vnde secusam teneo sententiam adiciens, Parochum sine dubio incursum illas Concilij, ac Cap. sin. pœnas, si à parte ante eam assistentiam promitteret; quia animosior fieret illa promissione raptor ad patrandum delictum, & fautor raptoris esset.

PROBL. LIII.

Est & non est raptus pœnis Concilij, & iuris communis obnoxius, si femina sui iuris consentiat, quamvis raptor impediens vim inferat.

Et raptus huiusmodi pœnis obnoxius. Quia huiusmodi femina non habet sui corporis dominium, ut membra sua raptui illicito exponat. Sic Abbas ad c. penultim. de raptoribus. 4. Angel. l. vii. de rap. virg. num. 5.

Non est raptus huiusmodi pœnis. Quia volenti ac consentienti nulla fit iniuria: vnde cum illa sui iuris sit, & volens, ac consentiat, nemini fit propriè iniuria: ac proinde talis raptus verè, & propriè non dicitur raptus, sed impropriè, ac lato modo. Ità D. Thom. 2. 2. qu. 154. art. 7. Nauar. lib. 5. consil. tit. de raptor. cons. 1. nu. vii. Sanch. lib. 7. de matrim. d. 12. num. 4. & 6. & alij apud ipsum.

Hoc verum puto. Nam femina rapta verum habet sui corporis dominium, ut licitè raptui, & compulsa illud exponat. Vnde si illicitè libens, & volens exponit, contra sextum præceptum delinquet, eritque simplicis fornicationis, non raptus peccatum: nec contra iustitiam, quia nemini raptor facit iniuriam. Quamvis autem raptor armis utatur, nè aliquis impedimento sit, dum raptum exercet, non est verè, ac propriè raptus, nec pœnis ordinariis punietur, sed aliis mitioribus ad Iudicis arbitrium: nec in Confessione aliqua circumstantia explicanda est, ex raptus veri speciei, quamvis impediens vis inferatur.

PROBL. LIV.

Raptus ille, in quo femina rapta consentit, parentibus illius raptum omninò ignorantibus, est, & non est puniendus rigorosis Concilij pœnis.

Minimè puniendus Concilij pœnis, sed aliis mitioribus, & arbitrariis. Quia Concilij pœnis, Et c. cilium

cilium intendit matrimonij libertati : Vnde cum femina rapta consentit, illius pœnæ cessant. Quare ad incurrendas pœnas Concilij, sola voluntatis feminae contraditio est consideranda: nec enim raptus huiusmodi proprie est raptus. Sic Veracr. in append. ad specul. vbi de raptu, fol. 81. Anton. Cucus lib. 5. institut. maior. titul. 12. num. 120. Henric. lib. 12. cap. 14. num. 5.

268 ^{Puniendus} Puniendus planè Concilij pœnis. Quia committitur verus, ac proprius raptus; mulier enim non est domina corporis sui, nec se potest raptui tradere, nec membra sua exponere, l. Liber homo, ff. ad leg. Aquiliam. Ità Abbas ad cap. Cum causa, num. 4. de raptor. Boffris ad titul. de raptu mulier. num. 16. Ludovic. Peguer. decis. crim. 43. num. 3. & 6.

269 ^{Hoc respicit illud teno.} Existimatum, hanc sententiã nullo fundamento firmo niti. Nam mulier verè est domina corporis sui, & si illud tradit, & raptui consentit, solum sequitur illicitè consentire, & cum peccato ad simplicem fornicationem pertinente. Vnde primæ opinioni adhæreo cum meo Sancto lib. 7. de matrimon. d. 13. num. 13. & Fagund. Decal. l. 6. cap. 11. num. 5.

PROBL. LV.

Si parentibus inuitis, & resistentibus, femina raptui consentiat, raptor subest, & non subest Tridentini pœnis.

270 ^{Subest equidem.} Subest equidem. Quia Concilium non solum libertatem, sed honestatem matrimonij proculdubio intendit. Sic Nauar. libr. 4. consil. tit. de sponsal. consil. 32. num. vii. Ouand. in 4. dist. 42. d. vni. propos. 12. Salzedo in pract. cap. 78. §. ultim. Henric. lib. 12. cap. 14. numer. 4. Sa verb. Matrimonium, num. 9. Vega tom. 2. sum. cap. 34. casu 157. notab. 1. Manu, tom. 1. sum. cap. 232. num. 1. & videtur sentire Tolet. lib. 7. cap. 13. num. 2. dum exponens hoc Concilij decretum, asserit, pœnas hæc habere locum, cum femina è domo parentum, vel eorum, sub quorum cura adest, ipsi abducitur inuitis.

271 ^{Non subest.} Minimè subest. Quia Concilium solum intendit fauere matrimonij libertati, & cauere, nè feminae contrà suam voluntatem ipsum inire cogantur: ad quam libertatem nihil confert parentum voluntas. Neque enim Tridentinum honestatem matrimonij considerat: quod inde patet, quia ad valorem matrimonij inter raptorem, & raptam, solum petit, raptam ad pristinam restitui libertatem, ac in loco tuto, ac libero reponi. Ità Sancti lib. 7. de matrimon. d. 13. numero 13. Et ait valdè esse probabile Fagundez Decalog. lib. 6. cap. 11. num. 6.

272 ^{Probabile hoc sed prima pars adhaerens.} Ego quidem hanc sententiam probabilem admodum etiam esse puto, sed fateor, me valdè in primam inclinare. Existimo enim, Concilium voluisse primariò, & per se libertati matrimonij honesti fauere: ad honestatem autem illius multum confert voluntas, seu placitum parentum, vel eorum, sub quorum potestate rapta femina commoratur. Illud certum, si femina rapta inuita abducatur, volentibus, ac consentientibus parentibus, ra-

ptorem, & illum iubantes, auxilium, consiliùmque præbentes pœnas Concilij incurtere. Quia in Concilio solum voluntas feminae, & illius contraditio attenditur, cum ei præcipuè fiat iniuria: Vnde tota ratio veri raptus ab illius voluntate pendet.

PROBL. LVI.

Pœna Concilij, comprehendit, & non comprehendit raptum, in quo femina virum abripit renitentem, et secum inecat matrimonium.

273 ^{Non comprehendit.} Non comprehendit. Quia decretum Concilij de solo raptore expressè loquitur *si* 24. cap. 6. ibi: *Quandiu ipsa in potestate raptoris manserit*, & postmodum pœnas decernens, ait: *Nihilominus ipse raptor, &c.* Vnde cum huiusmodi decretum sit correctorium, & pœnale, & loquatur solum de viro feminae raptore, ad feminam viri rapticem non est extendendum: datur enim diuersa ratio. Sic Sanch. de matrim. lib. 7. d. 14. num. 6. Veracr. in append. ad spec. vbi de raptu, fol. mibi 84. §. Respondetur. Fagund. Decal. l. 6. c. 1. num. 18.

274 ^{Comprehendit plane.} Comprehendit planè. Quia textus prohibentes incestuoso debiti petitionem, de solo viro loquuntur, & tamen de feminis etiam incestuosis intelligantur ob rationis identitatem. Et quia lex unica *§. nisi quidam, ver. Pœnas autem, clarè loquitur de masculis, & feminis.* Ità Henric. lib. 12. cap. 14. num. 4. Manu, sum. tom. 1. cap. 232. num. 4. Vega tom. 1. cap. 34. casu 157. notab. 5. Vela tract. de pan. delict. ca. 29. Azueed. & alij, apud Santium citatum.

275 ^{Prima sententia adhaerens.} Vtramque sententiam valdè probabilem esse profiteor. Primam adhæreo. Quia incestus solet contingere tam in viris quam in feminis, imò fortè frequentius in feminis: & idè pœnæ illius vtrique æqualiter aptantur. At rarissimè contingit, vt femina viros rapiant, & idè illis haud possunt accomodari pœnæ ordinariæ legis, cum lex non soleat casus rarissimè contingenter comprehendere. Verum lex vni adducta pro sententia secunda à nobis est: nam ibi imponitur pœna siue viris siue feminis auxiliantibus viro, qui mulierem rapit, ex quo non sequitur mulieri quoque rapti imponi. Profecto maior honestas desideratur in feminis, quam in viris, vt patet ex l. si fuerit, C. de nuptiis, vnde grauius delictum est raptus feminae patratus à viro, quam raptus viri perpetratus à femina; quia nec masculus in raptu, nec eius parentes, & propinqui æqualem iniuriam patiuntur, ac quando femina rapta est. Quamobrem cum pœna delicti responderet, ac commensurari debeat, iustum non est, vt pœna raptori feminarum iure imposta mulieri virum rapienti accomodetur.

ESCOBA P
Theol. Moral.
Tom. III. IV
E. IV